

ISSN: 1139-7489

UN INTENTO DE TRADUCCIÓN POÉTICA: GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER EN GEORGIANO (ALGUNOS EJEMPLOS)

An attempt on verse translation: Gustavo Adolfo Bécquer in Georgian (some examples)

Vladimer LUARSABISHVILI

Universidad Estatal de Ilia, Tbilisi, Georgia

INTRODUCCIÓN

En la breve introducción a sus traducciones de los poemas de Jon Mirande, Luigi Anselmi escribía: “Todo el mundo sabe quién fue Gabriel Aresti, pero ¿cuántos no vascoparlantes conocen a Mirande?” En mi caso, puedo parafrasear esta pregunta de la siguiente manera: Todo el mundo sabe quién fue Gustavo Adolfo Bécquer, pero ¿cuántos georgianos le conocen? En efecto, poeta espléndido, un brillante representante de la poesía hispánica postromántica, de natural melancólico, tradicionalista en política, hombre generoso y liberal (que por ironía trabajaba como censor de novelas), etc.

Además de títulos como *Los templos de España*, *Cuadros de costumbres*, *Cartas desde mi celda*, *Cartas literarias a una mujer*, y de sus leyendas y piezas de teatro, escribió las *Rimas*, libro pequeño de poemas, clasificados de manera distinta estudiosos prestigiosos – Gerardo Diego, Díaz Taboada o Balbín y Roldán. Uno puede afirmar que Bécquer es el poeta de la poesía, otro que del amor. Muchos pueden ver en algunos de sus versos el desengaño o la angustia o la presencia de la muerte como el hilo conductor de sus rimas, pero todos

están de acuerdo en el hecho de que, aparte de los pocos rasgos aquí mencionados, el poeta nos sorprende siempre por su aliento mágico, es decir, por su fantasía increíble y, al mismo tiempo, real, que atrae, envuelve y nos familiariza con todas las facetas de la vida.

¿Qué fue lo que me atrajo de estos poemas? De verdad, antes de conocer sus influencias de autores españoles –José M.ª Larrea, Eulogio Florentino Sanz, Blest Gana, Campoamor y Gil Carrasco– o extranjeros –Heine y Byron–, encontré una ternura y una agudeza individuales propias de un espíritu maduro y filosófico. Sí, así es, no me equivoco – filosófico. Para mí, las *Rimas* son un antecedente del existencialismo de Unamuno, de los proverbios de Machado y de la desnudez juanramoniana. Sus versos inspiran a los puristas y a los adeptos a la literatura social; a los que escriben ficción o novela dialógica. Y, ¿por qué? Pues porque contienen todos los aspectos de la vida que no se quedan al margen del pensamiento histórico, colectivo.

Con estos descubrimientos, vertiginoso y aturcido, empecé entonces a traducir las *Rimas*, un esfuerzo que devoró nueve años de mi vida. Años largos, interesantes y difíciles, durante los cuales intentaba ser fiel al contenido y a la forma al mismo tiempo.

El resultado fueron mis traducciones, frutos maduros de mi imaginación o, mejor dicho, de mi entendimiento del alma becqueriana, de las que ofrezco una selección de ejemplos a continuación. Pido perdón, de antemano, por mi atrevimiento y por los errores, que probablemente no sean pocos.

BÉCQUER EN GEORGIANO. EJEMPLOS

RIMA XI

“Yo soy ardiente, yo soy morena,
yo soy el símbolo de la pasión;
de ansia de goces mi alma está llena.
¿A mí me buscas? – No es a ti; no”.

„Mi frente es pálida; mis trenzas de oro;
puedo brindarte dichas sin fin.

yo de ternura guardo un tesoro.
 ¿A mí me llamas? –No, no es a ti”.

“Yo soy un sueño, un imposible,
 vano fantasma de niebla y luz;
 soy incorpórea, soy intangible;
 no puedo amarte. –¡oh, ven; ven tú!”.

– მე ვარ მგზნებარე, ვარ შავგვრემანი,
 ვნების სიმბოლო ვარ.
 ტკბობის სურვილით გავსებულა ეს სული ჩემი.
 დამეძებ?

– არა, შენ არა.

– ნათელფერია შუბლი ჩემი, ოქრო დალალთა,
 სიამე ძალმიძს მოგანიჭო დაუსრულებლად,
 საუნჯეს ვიცავ მე სათუთად.
 მომიხმობ?

– არა, შენ არა.

– მე ზმანება ვარ, შეუძლებელი,
 არარსებული მოლანდება ღრუბელ–სინათლის,
 შეუღწევადი, ვერშეხებადი.
 ვერ მეყვარები.

– მოდი, მოდი შენ.

RIMA XIII

Tu pupila es azul, y cuando ríes,
 su claridad suave me recuerda
 el trémulo fulgor de la mañana
 que en el mar se refleja.

Tu pupila es azul, y cuando lloras,
 las transparentes lágrimas en ella
 se me figuran gotas de rocío
 sobre una violeta.

Tu pupila es azul, y si en su fondo
como un punto de luz radia una idea,
me parece en el cielo de la tarde
¡una perdida estrella!

ზეცისფერია თვალი შენი და როს იღიმი,
მისი სათუთი ელვარება მე მომაგონებს
ზღვაში არეკლილ
მოცახცახე კაშკაშს დილისას.

ზეცისფერია თვალი შენი და როცა ტირი
მასში რომ არის ცრემლები მჭვირი
ნამის წვეთებად
მე იაზე წარმომიდეგება.

ზეცისფერია თვალი შენი და თუ მის ფსკერზე
ოცნების სხივად შუქი ინათებს
გადაკარგული მე ვარსკვლავი წარმომიდეგება
სალამოს ცაზე.

RIMA XVII⁽¹⁾

Hoy la tierra y los cielos me sonríen;
Hoy llega al fondo de mi alma el sol;
Hoy la he visto..., la he visto y me ha mirado.
¡Hoy creo en Dios!

ზეცამ და წუთისოფელმა დღეს გამიღიმა მე;
დღეს ჩემი სულის სიღრმეში ამოიწვერა მზე;
დღეს ის ვიხილე, ხილვისას მან შემომხედა მე.
ღმერთი ვიწამე დღეს!

RIMA XIX

Cuando sobre el pecho inclinas
la melancólica frente,
una azucena tronchada
me pareces.

(1) Seguiremos, para las citas de la obra de Bécquer, la siguiente edición: Gustavo Adolfo Bécquer. *Rimas y Leyendas*, Madrid, Alba, 2003.

Porque al darte la pureza,
de que es símbolo celeste,
como a ella te hizo Dios
de oro y nieve.

რაჟამსაც მკერდზე დამწუხრებულს
თავს ჩამოკიდებ,
მომავონდება თეთრი შროშანი
თავაწყვეტილი.

რაკი სიწმინდე მოგენიჭა –
სიმბოლო ზეცის,
ოქრო–თოვლისგან შეგქმნა ღმერთმა
შროშანის დარად.

RIMA XX

Sabe, si alguna vez tus labios rojos
quema invisible atmósfera abrasada,
que el alma que hablar puede con los ojos
también puede besar con la mirada.
იცი, თუ ერთხელ ალისფერსა ზაგესა შენსას
დასწვავს მტანჯავი, უსაჩინო გარემოება,
იცოდე ამბორს მზერითაც შეძლებს
სული, რომელსაც მუსაიფი ძალუძს თვალებით.

RIMA XXXI

Nuestra pasión fue un trágico sainete,
en cuya absurda fábula,
lo cómico y lo grave confundidos
risas y llanto arrancan.

Pero fue lo peor de aquella historia,
que, al fin de la jornada,
a ella tocaron lágrimas y risas,
¡y a mí sólo lágrimas!

ჩვენი ვნება – ტრაგიკული ბალაგანი,
რომლის უაზრო სიუჟეტშიც გათქვეფილიყო
სასაცილო და სატირალი,
სიცილისა და ცრემლების მგვრელი.

ყველაზე ცუდი ამ ამბავში მაინც ის იყო,
რომ ყოფის ბოლოს,
მასში იწვევდნენ სიცილს დაცრემლებს,
ჩემში მართ ცრემლებს.

RIMA LX

Mi vida es un erial:
flor que toco se deshoja;
que en mi camino fatal
alguien va sembrando el mal
para que yo lo recoja.
ცხოვრება ჩემი ფუჭია,
ყვავილს დასცვივდა ფოთოლი,
ჩემს საბოლოო გზაზე
ვინმე სიავეს დასთესს,
მე მას მოვიმვი.